

Náš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsako soboto; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. Velja za celo leto 5 K, za pol leta 2 K 50 v. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposiane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 v.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Uredništvo in upravnništvo je v Kamniku, kamor naj se izvolijo pošiljati dopisi, naročnina in reklamacije. Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi se računajo trisopna petit-vrsta po 14, 12 in 10 v. za 1-, 2- oz. 3krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Konflikt med Avstrijo in Ogrsko. — Dr. H. Tuma: La Revue Slave. — Streljanje na kmete v Galiciji. — Političen pregled. — Štajersko: Razno. — Koroško: Razno. — Primorsko: Razno. — Kranjsko: „Gorenjcu“ v pomislek. Razno. Podlistek: Beguni z otoka Sahalina. — Žena in socializem.

Konflikt med Avstrijo in Ogrsko.

(Politika Košutovcev. — Prelom pogodbe. — Princ Hohenlohe demisionira. — Avstrija za štafažo madžarskega gospodstva. — Kaj je storila krona in kaj je edino mogla.)

S tem, da so stopili Košutovci na čelo vlade, so mislili nekateri avstrijski krogi, da je rešena tudi ogrska kriza. V resnici pa je bil završen s tem samo njeni prvi del: ropotanje in rezoniranje, pravi boj se šele prične.

S premagano liberalno stranko na Ogrskem po Košutovcih je bila uničena tudi tista politična struja, ki je bila udana vladarju s prepričanjem in odkritosrčnostjo. Danes je premoč na strani Košutovcev, sovražnikov tako Avstrije kakor dinastije, in kako bo delala ta stranka, čim pride do moči, je bilo očitno že naprej.

Kaj je ideal Košutovcev, potomcev revolucionarjev iz leta 1848? Neodvisnost Ogrske v vsakem oziru: vojaškem, gospodarskem in političnem, proti čemur bi s pravnih vzrokov ne bilo ugovarjati. Ali taka neodvisnost Ogrske bi slabila monarhijo kot velesilo na zunaj, in na tem ima interes v prvi vrsti vladarska hiša.

Baš to je dalo povod vsem konfliktom med Ogrsko in Habsburžani. Zlasti pa se je poostiril ta razpor v zadnjih letih. Krona je kratkomalo izjavila, da v vojaškem oziru ne popusti niti v najmanjšem, Košutovci pa so izjavili, da prej ne odnehajo, dokler ne dosežejo svojih zahtev.

Beguni z otoka Sahalina.

Sibirska povest. Spisal Vladimir Karalenko. (Dalje.)

2.

Tujec se je približal peči. Z otrpnjenimi prsti si je pričel odvezavati šal, in potem še jermen, ki mu je držal kapo na glavi. Ko je vse to odvrnil, sem videl, da imam pred seboj okrog trideset let starega moža, katerega obraz je bil vsled ozeblin ves rdeč; surove, vendar značilne poteze njegovega obraza so bile take, kakor sem jih videl včasih pri nadzornikih v jetnišnicah in sploh pri ljudeh, ki so navajeni spoštovanja, po drugi strani zopet vepiti strah pri tistih, s katerimi imajo opraviti, a mora vzlic temu vedno bati se za svojo kožo. Ostro je gledal s svojimi očmi pred se. Spodnji del njegovega obraza je bil nekoliko naprej stoječ. Sploh je bilo iz vsega spoznati strastno nravo „klateža“ — kajti da imam človeka te vrste pred seboj, sem spoznal takoj v prvem hipu. Samo lahno trepetanje s spodnjo ustnico in nervozno trzanje mišic je kazalo na notranjo nemirnost in prekrito boj s samim seboj.

Utrujenost, mraz noči in morda tudi čut kopnenja, ki je gnal samotnega potovalca sredi te neprodorne megle naprej, je ublaževalo odurnost njegovega obraza, ki je izraževal neko

Da pa so se vendar prej udali in prevzeli vlado, ni iskati vzrokov morda v ti želji, postati ministri, kakor v taktičnem preudarku, dobro znajoč, da store, čim so enkrat na krmilu, lahko dosti več za svoje ideje, kakor če ostanejo vedno le v opoziciji. In vesela je bila tudi krona, da bo zdaj vendar enkrat mir na Ogrskem.

Nikakor seveda ne smemo misliti, da so težnje Košutovcev izraz ljudske volje. Vse kar počeno, ni namreč drugega kakor politika nekaterih madžarskih grofov in baronov, ki bi postali radi pravi vladarji v naši monarhiji. Ljudstva ne skušajo pridobiti za-se z demokrasko politiko, s tem da bi dali vsem narodom na Ogrskem enakopravnost, pač pa bi ga radi potegnili za seboj, omameč ga s svojimi „uspehi“. In da rabi politika, ki ne sloni na demokraciji, pa bi imela rada ljudstvo za seboj oziroma je zaradi volilnih listkov potrebuje, za omamljenje širokih mas vedno nove „uspehe“, novo vado, je nekaj samoobsebi umljivega, za katero spoznanje ni treba nobene globokoumnosti, nobenega političnega talenta.

Košutovci so torej nastopili vlado in treba se je bilo zopet poveljati pred ljudstvom. Ker niso imeli drugega na razpolago, so storili to s kršenjem pogodbe.

Ogrska in avstrijska vlada sta se zedinili pod Körberjem in Szelom, da si uravnata obe medsebojni državni polovici svoje gospodarske zadeve s posebno carinsko in trgovsko zvezo, ki smatra kot predpogoj, da tvorita obe državi eno carinsko ozemlje, za katerega promet z inozemstvom velja skupna carinska tarifa. Obe vladi sta podpisali to pogodbo v znameniti Silvestrovi noči leta 1902.

posebno bol, kar se je tako vjemalo z mojim današnjim razpoloženjem, da se mi je tuji gost prikupil na prvi mah. Ne da bi odgrnil vrhnjo obleko, se je naslonil na peč in potegnil iz žepa svojo pipo. —

„Dober večer, gospod!“ je dejal, iztrkal pepel iz pipe in me pazno motril. — „Dober večer!“ mu odgovorim in ga prav tako pazno ogledujem, kakor on mene.

„Oprostite mi, če sem vstopil kar nepoznan in nepovabljen v vašo hišo. Hotel sem se samo malo pogreti in pokaditi pipo tobaka — potem grem naprej. Dve vrsti od tu imam znance, ki me gotovo radi sprejmejo.“

Iz njegovega glasu je bilo spoznati, da hoče biti previden in oprezen, kakor vsak človek, ki noče biti vsiljiv. Med tem ko je govoril z menoj, me je včasih pogledal ostro in pazljivo, kakor da hoče počakati, kaj mu rečem jaz na to. Zdelo se je, da hoče uravnati po tem vse svoje obnašanje proti meni.

„Kakor ti z menoj, tako jaz s teboj“ — to so pravile njegove mrzle, presunljive oči. Vsekakor pa mi je ugajalo obnašanje mojega gosta, zlasti če sem je primerjal z vsiljivostjo jakutskih naselnikov. Vedel pa sem, če ni namerjaval prenočiti pri meni, bi ne peljal svojega konja v hlev, ampak ga privezal kar zunaj k ograji.

Avstrijski parlament je dal tej pogodbi kmalu postavno moč, v ogrskem parlamentu pa do tega še ni prišlo, ker je njih zbornica tri in pol leta samo ropotala, delala pa ničesar. Mi Avstrijci smo točno in zvesto izpolnjevali ves čas to, kar smo se zavezali napram ogrski vladi, zdaj pa prihajajo naenkrat Košutovci in pravijo, da nočejo tega izpolniti, kar so podpisali njih predniki. Če podpiše trgovec s tovarnarjem pogodbo za nekaj let, velja ista pogodba tudi za trgovčeve naslednike, dokler ne preteče postavna doba. Tega pa Košutova vlada noče pripoznati.

Naravno, da se je avstrijska vlada z ministrskim predsednikom princem Hohenlohem na čelu uprla takemu kršenju določb v smislu podpisane pogodbe. Ogrski predsednik Wekerle je prišel na Dunaj h kronskemu posvetovanju in tam je znal z grožnjo, da zbornica ne dovoli rekrutov, če se ne da Ogrski dovoljenja, da si napravi svojo lastno carinsko tarifo, vplivati na cesarja tako močno, da je ta odnehal in dal predsankcijo za zahtevano samostojno tarifo.

Kršenje pogodbe, ne uvaževanje časti in avtoritete naše vlade pa pomenja ponižanje Avstrije in mož, ki ji stoji na čelu. Premagan je podal princ Hohenlohe cesarju svojo demisijo in z njim vred so odstopili tudi drugi ministri uradniških področij.

Besedolom nad Avstrijo je v štafažo triumfu, s katerim se lepotiči zdaj Košutova vlada, Wekerle in Košut blestita zdaj na Ogrskem kot sijajna zmagovalca nad Avstrijo, kajti izvojevala sta samostojno carinsko tarifo za ogrske dežele, in Avstrija ni blamirana samo na znotraj ampak tudi na zunaj. Pogodbe z drugimi državami so

„Kdo ste? Kako je Vaše ime?“ ga vprašam.

„Jaz? Jaz sem Bagilaj — to se pravi, tod okrog me imenujejo tako — moje pravo ime pa je Vasilij. Morda ste že kdaj čuli — iz bajagatajskega okrožja.“

„Iz Urala? Skitalec? ¹⁾“

Po tujčevem obrazu je hušnil komaj viden smeh zadovoljnosti.

„Prav tisti! Torej ste že o meni čuli kaj praviti?“

„Da, pripovedoval mi je o Vas N. N. Stanovala sta blizu vkup.“

„Da, gospodin N. N. me pozna.“

„Zelo prijetno! Ostanite čez noč pri meni. Uredite si, kakor vam je najbolj drago. Poleg tega sem nocoj sam. Odložite, med tem skuham čaj.“

Skitalec se je rad odzval mojemu pozivu.

„Hvala, gospod! Če me že povabite, potem ostanem. Vzeti moram s sedla samo še vreče in prinesiti nekatere stvari v jurto. Konj je sicer na dvorišču, vendar je bolje tako. Ljudstvo je tod zvito, zlasti še Tatari.“

Tujec je šel iz hiše, kmalu pa se je vrnil z dvema vrečama. Vzel je iz njih nekaj zmrznjenega masla, zmrzlega mleka, več tucatov jaje itd. Nekaj od teh je položil na polico, drugo je

¹⁾ Skitalec = klatež, skitač, sklät.

bile sklenjene, kakor da je naša monarhija eno carinsko ozemlje, zdaj pa pridejo madžarski ministri in pokažejo svetu, da temu ni tako, da so oni — samostojni.

Resnično, zaradi škode, ki nam jo prinese taka tarifa, se res ne bi bilo treba vznemirjati, ali da bi se smatralo našo državno polovico kot štafazo, tega pač nihče zahtevati ne more in proti temu je odpor neizogiben.

Ogrsko javnost je Hohenloheva demisijska zelo deprimirala in zato trosijo neresnico, češ, da je odstopil princ zaradi težkoč pri volilni reformi. S tem bi radi prikrili svoje nepoštenje. Ali namen se jim gotovo ne posreči, kajti to pot so solidarni z našim ministrskim predsednikom poslanci vseh strank v parlamentu in se hočejo s primernim sklepom odzvati takemu nepoštenemu, nereelnemu obnašanju.

Slednjič še nekaj besed zaradi krone. Dobe se namreč ljudje, ki delajo za vse krono odgovorno, češ ona je zakrivila ves položaj, ker je odnehala in se ni zahtevali ogrske vlade trdovratno uprla.

Preudarimo položaj, v katerem se je nahajala krona, mirno in trezno, in priti moramo do prepričanja, da je edini krivec naša polovica, raztepenost in gnjilost avstrijskega parlamenta. Dokler so vladale prejšnje razmere na Ogrskem, se ni bilo težko kroni upirati. Naša zbornica kakor ogrska sta bili dvoje za vsako resno akcijo nesposobnih hiš in krona je prav lahko odločevala po svojem prepričanju. Ali zdaj je ogrska zbornica močna vsled koalirane opozicije pod Košutom, za ogrsko vlado stoji vsa zbornica kakor en moč, zato je ogrska vlada danes moč. Krona ni imela torej več dveh enakovrednih faktorjev pred seboj, ampak na eni strani Košuta, s katerim je solidarna vsa Ogrska — na drugi strani avstrijsko vlado, ki nima nobene večine in zaslombe v zbornici, torej tudi nobene moči. Vsled tega se je krona prisiljena uklonila moči in storila, kar je zahtevala ona stran, ki reprezentira moč.

Šele tedaj, ko smo že udarec sprejeli, so se dvignili politiki tudi na naši strani. Ako mislijo s svojo ogorčenostjo, ki jo kažejo, resno, potem dobi krona v naši polovici zaslombo in ne bo se ji treba več nagibati tja, kamor je prisiljena, ampak tja, kamor ji veli notranje prepričanje, čut poštenja.

La Revue Slave.

(Politique, littéraire et artistique. Paraissant tous le mois. Paris. Rédaction et administration: 50 Rue Molitor. Abonnement d'un an: 30 fr.)

(Slovanska revija. Za politiko, slovstvo in umetnost. Izhaja vsak mesec. Naročnina za eno leto je 30 frankov.)

Pričetkom tega leta je jela izhajati v francoskem jeziku mesečna revija „La revue slave“ za politiko, slovstvo in umetnost, v obsegu

postavil v vežo. Nato je odložil kaftan in kožuh. Vsedel se je nasproti mene. Na sebi je imel rdečo srajco in hlače, kakor so pri nas v navadi.

„Da, gospod“, prične in se lahko smeje, „naj vam povem resnico: ko jaham mimo vaše koč, pa si mislim, me bo li hotel prenočiti? Saj vem le predobro, da je izmed nas skitancev kdo tak, da mu ni mogoče ponuditi strehe. Toda ne prištevam se jaz med take — to vam lahko povem. Sicer pa ste že sami dejali, da ste čuli o meni praviti.“

„Res je.“

„No vidite! Ne da bi se hvalil, lahko rečem: živim pošteno, imam v hlevu kravo in vola, enega konja; svoje polje orjem in obdelavam sam...“

Vse to je govoril z nekim čudnim naglasom; pri zadnjih besedah se mi je zdelo, kakor da si je mislil za-se: „Saj je res vse tako, kakor pravim!“

„Da“ — nadaljuje — „delam pridno. Tako kakor stoji v božjih zapovedih. Mislim, da je tako tudi boljše kakor pa krasti in ubijati. Da vam povem takoj primero. Peljem se sredi noči mimo vas, vidim v hišo ogenj, vstopim, in takoj sem prijazno pozdravljen in spoštljivo sprejet, to moram ceniti — ni res?“

8—10 tiskanih pol. Prvemu zvezku so priložene slike: Henrika Sienkiewicza, Aleksandra J. Nelidova, samostanov v Ipeku in v Dečanih v Stari Srbiji. Kratek predgovor hoče zarisati namen in pomen revije: slovansko pleme je najštevilnejše v Evropi in zavzema $\frac{2}{3}$ površja, slovanski element je politično in kulturno važen za evropske razmere, samozavest slovanskih plemen je mogočno narasla, združitev slovanskih narodov med seboj je predpogoj bodoče njih eksistence, važna je posebno za Francoze. Glavna naloga revije bo, delati na pomirjenje posameznih plemen med seboj, pripravljati edinstvo in seznanjati Evropo s slovanskim političnim, slovenskim in kulturnim življenjem. Program v predgovoru nas ni prav nič zadovoljil. Skoraj bi rekli, da odmevajo v njem navadne panslavistične fraze, že precej zastarele. Predgovoru izdajateljstva sledi pismo redakterja ruskega časopisa „Rus“ V. Svatkovskega, znanega kot publicista pod imenom Nestor. Tudi to pismo tvori nekak program lista. Povdarja se v njem, da je ravno sedaj, ko se Rusija prenavlja, pravi čas za izdajanje slovanske revije v francoskem jeziku, ker je zaradi nastopajočega konstitucionalnega življenja zблиžanje med Poljaki in Rusi gotovo, ker se po tem vzgledu vzbudi med vsemi Slovani želja po avtonomiji in ker se pridobi za isto po vzgledu zблиžanja Poljakov in Rusov tudi Madžare, Rumune, Grke, da, celo avstrijske Nemce. Zблиžanje najprej sentimentalno, potem ekonomično in končno vstvaritev carinske zveze med Rusijo in prijateljskimi državami, habsburško in balkanskimi, bi bil cilj Slovanstva v bran proti pangermanizmu.

Zedinjenju Slovanstva bi morala služiti sledeča načela:

1.) Izreka se polna ravnopravnost vseh verskih konfesij;

2.) polna avtonomija za vse nacionalne skupine, federacija istih med seboj ali pa združenje po carinski zvezi;

3.) polna nacionalna ravnopravnost za neslovanska plemena, ki so v območju Slovanov.

S tem bi bil obenem desavouiran cilj prvotnih panslavistov, posebno ruskih s programom: ortodoksija, avtokracija in premoč ruske narodnosti. — A tudi program ruskega publicista je precej nedoločen in preoptimističen.

Brez vodilne misli pa se mi zde uvrščeni posamezni članki v revijo:

1.) Sienkiewicz in literatura poljska;

2.) Češka splošna volilna pravica in ogrska kriza. Interesantno je stališče, katero zavzema publicist Jan Waniček glede zveze z Ogri. Pravi: Precej, ko je buknil razpor med Avstrijo in Ogrsko, so skušali stopiti nekateri radikalni Čehi v zvezo z madžarsko opozicijo na podlagi skupnega boja proti Nemcem in trozvezi. Ogrski veljaki pa so bili mnenja, da jim daje majhna

„Seveda“ — odgovorim jaz, če tudi je govoril skitalec stvar bolj zase; bil je eden izmed naseljenih klatežev, prebival je že dve leti v svoji koči ob jezeru sredi gozda, v eni izmed največjih jakutskih občin. Izmed vseh naseljenikov, lenih in delo mrzečih, ki se žive rajši s tatvino in ubojem, je bil on redka izjema med njimi. Delal je neprestano. Kdor pa hoče v Sibiriji delati, ima najlepše življenje. Jakuti so v obče zelo dobrosrčno ljudstvo in v marsikaterih občinah je navada, da pomagajo naselnikom, če se hočejo nastaniti med njimi, zelo izdatno. Drugače bi moral res vsakdo, ki bi ga zanesla usoda življenja v te kraje, poginiti lakote in mraza, ali pa se živiti z ropom.

Tako je prejel tudi Vasilij od občine kos zemlje, koč, vola in v prvem mestu še šest funtov rži za setev. Žetev je dobro izpadla; poleg tega se je zavezal Jakutom pod ugodnimi pogoji pokositi jim vso travo, kupčeval je s tobakom, in po preteku dveh let je imel že čedno gospodarstvo. Jakuti so ga zelo spoštovali in ga vedno nazivljali, če je bil prisoten, Vasilij Ivanovič, le kadar ga ni bilo poleg, so mu dejali Vasjka. Če so se vračali duhovniki od svojih opravil tod mimo, so koj vstopili v njegovo hišo, in če je prišel on med nje, je takoj prisedel k njih mizi. Samega sebe je prišteval v našo družbo, k inte-

stranka čeških radikalcev premalo garancije za precizne dogovore. Zahtevali bi kot zaveznika močnega prijatelja, ki bi jim nadomeščal Avstrijo. Zaradi tega iščejo oni zveze z balkanskimi narodi in s Hrvati in stopili bi v zvezo s češkimi strankami, ki predstavljajo češki narod. No! Stranki mlado- in staro-češka pa sta le malo razpoloženi, stopiti v zvezo z Madžari. Češko stališče bi bilo vedno, da je njih avtonomija mogoča le pod okriljem Habsburžanov in federativne Avstrije. Stremljenje Madžarov pa je naperjeno v prvi vrsti, uničiti habsburško državo in močno Cislajtanijsko. To pa bi bil prvi korak za zdrobljenje avstrijske države: odkro-jitev Madžarov in združitev zahodnega dela Cislajtanijske pod Germanijo, za Čehe narodna smrt. Staročeška stranka je posebno povdarjala, da Madžari niso bili nikdar odkritosrčni proti Slovanom, marveč so vedno sanjali o supremaciji madžarskega plemena. Madžar je bil, ki je za časa slovaško-moravske države prišel na pomoč Nemcem, da so jo razsuli. Oni (Madžari) so iskali sicer večkrat češke pomoči ali le v toliko, da so se ubranili Nemcev, so pa istim vedno stali na pomoč, kedar so hoteli le-ti podjarmiti Čehe in slovanska plemena. Ko so Madžari za časa (Hunyadija) iskali zveze s Slovani, bilo je to le v svrhu izkoriščevanja. Stališče Čehov proti zvezi z Madžari je torej negativno:

3.) Religiozna arhitektura v Stari Srbiji in Macedoniji;

4.) članek o ruskem državniku Aleksandru Ivanovu Nelidovu;

5.) skupščina montenegrinska;

6.) proglasitev konstitucije v Črnigori;

V tem članku je važno povdarjanje, da so interesi Črne Gore, Italije in Rusije skupni in da imajo skupnega sovražnika;

7.) Bolgarija na razstavi v Belgiji;

8.) Kratek članek „Hrvatska pred volitvami“. Tu povdarjam posebno rek publicista dr. Zvonimirovića, da so Hrvatje kakor vsi Slovani entuzijasti. Kakor pri vseh entuzijastičnih narodih pa igra prvo ulogo mladina. Opozicija na Hrvatskem gre proti aristokraciji, ki ni narodna, tudi ideja zveze Jugoslovanstva in zoperništva proti Avstriji je vedla Hrvate do zблиžanja z Madžari;

9.) „Javno šolstvo v Srbiji“. Iz tega članka nas zanima, da se je uvedel v Srbiji z zakonom 26. julija 1908. splošno obvezni pouk. Učiteljstvo se deli v 2 kategoriji; nižja ima plače od 800 do 2450 frankov, poleg tega prosto stanovanje, kurjavo oziroma odškodnino do najvišjega, zneska 500 frankov, kategorija višjih učiteljev najmanjšo plačo 1800 frankov do 3600 frankov. Po 35 službenih letih dobi učitelj polno penzijo. V svrhu nadzorovanja šol je razdeljena cela država v 20 okrajev, katere nadzirajo nadzorniki petih kategorij, katerih najvišja plača znaša 4500 fr. na leto s potovalnimi troški posebej.

ligentnim, ki jih je zagnala usoda v te kraje. Zakaj bi torej ne bil vesel svojega življenja? Zakaj bi ne bil zadovoljen? Samo da bi se smel še oženiti. Morda pa bi se dalo tudi postaviti, ki prepoveduje klatežem oženiti se, obiti na kak način z denarjem in lepo besedo.

Med tem ko sem pripravljaj čaj, je sedel Vasilij pri peči in zrl zamišljen v plamen. Ko sem bil s čajem gotov, pokličem svojega gosta.

„Hvala, gospod!“ — pravi in se dvigne s klopi — „hvala vam za prijazno besedo. Ah gospod“, je nadaljeval ganjen, „verjemi mi ali ne: ko zagledam v tvoji jurti ogenj, mi je prišlo bito srce v prsih s podvojeno silo. Vedel sem, da biva tudi Rus. Jezdil sem črez polja in gozdove — vsepovsodi megla, tema, mraz. Včasih sem prišel mimo koč, iz katerih se je valil gost dim, konj je silil tja, mene pa je vleklo srce naprej in naprej. Kaj sem pač hotel sam? Res je, pogrel bi se in dobil bi bil tudi žganja. Toda saj tega nisem hotel! Ko pa zagledam pri tebi ogenj, sem sklenil vstopiti in počakati, če me sprejmeš. Hvala ti zato, gospod! Če prideš kdaj v naše kraje, ne pozabi me, in potem vzemi, kar ti dam, kajti vse pride iz srca.“

(Dalje prih.)

Pri primarnih šolah se je ustanovilo do sedaj 4400 votov. Ročno delo je obligatorično v vseh elementarnih šolah in poleg obrtnega dela že v šolo združena tudi delavnica, kjer se uče učenci sploh kako obrt.

10.) „Narodna pesem bosensko-hercegogovinska“;

11.) „Organizacija ruske dume“;

12.) „Internacionalna konferenca v Londonu“, katera ima kot predmet osvoboditev balkanskih narodov. Francoski učenjak Berthelot povdarja tu, da je vzrok nereda in samovolje turške le razcepljenost Evrope. Vendar ni odjenjati dolžiti sultanske vlade hudodelstev in imenovati jo sramoto za civilizacijo. Konferenca je sprejela končno resolucijo, v kateri obžaluje, da so bile evropske države do sedaj nesposobne izpolniti slovesno obljubo člankov 23 in 61. berlinske pogodbe.

Končno sledi bibliografija, katera precekuje na kratko 4 predmete: 1.) Italijanski slavofili v 18. stoletju — Fortis; 2.) Revolucijonarna kriza na Ruskem — Vališevski; 3.) Načrt temeljnega zakona za rusko državo in 4.) Mirovno gibanje v 19. stoletju in konferenca v Haagu. Temu sledi finančni pregled posameznih slovanskih držav Ruske, Bolgarske in Srbije in po nepotrebnem je pridjana še kratka kritika novejših pojavov francoskega gledališča.

Ta vsebina na sebi kaže, da čaka to revijo isti neuspeh kakor že tolikokrat pričete revije enake vsebine v češkem in ruskem jeziku. Zbere se mala skupina publicistov in literatov in ko izčrpa nabrani material, je konec. Abonentov take revije med Slovani nimajo dokaj, ker se gre za za nje precej znano stvar. Inostranci narode se pa na take revije le za rabo bibliotek ali naroči semintje še kak diletant-slavofil.

O Slovencih ne le da nimajo nikakega pri-nosa, ampak se o njih niti ne govori.

Res bode težko vdobiti Slovenca sotrudnika za to francosko pisano slovansko revijo, dasi nima nobeno slovansko pleme več potrebe in tudi več vzroka, pojasnjevati Evropi svoje politično, ekonomično in umstveno stališče. Soditi po I. zvezku stoji revija pod vplivom historizma in idealogije, ne zavzema socialno-ekonomičnega stališča.

Po mojem mnenju bi se veliko bolje vstreglo potrebi posameznih slovanskih plemen, ako bi se prvi publicisti ruski, poljski, češki, srbski, slovenski, bolgarski javili s članki v velikih političnih listih angleških, italijanskih in francoskih, da bi vzbudili zanimanje velikih političnih strank teh narodov in ne v dolgovezanih suhoparnih člankih, kateri interesirajo morda le znanstvenike in bibliotekarje.

Dr. H. Tuma.

Žena in socializem.

Spisal Avguštín Bebel.

Žena v preteklosti.

(Dalje)

Deset božjih zapovedi starega testamenta je namenjenih le možu, deveta zapoved postavlja ženo v isto vrsto s služinčadjo in domačimi živalimi. Moža svari, naj si ne poželi ne bližnjega žene, ne hlapca, ne dekle, ne vola, ne osla, sploh ničesar, kar je last bližnjega. Ženo smatrajo torej kot stvar, kot posest, katere si ne sme mož želeči, če je ta posest v tujih rokah. Jezus, ki je spadal verski sekti, ki je gojila največje vzdrževanje in oskrunjenje moštva¹⁾, je odgovoril na vprašanje svojih mladeničev, če je dobro ženiti se, tako: Te besede ne razumejo vsi, ampak katerim je dano. So namreč skopljenci, kateri so iz materniga telesa tako rojeni: in so skopljenci, kateri so od ljudi skopljeni; in so skopljenci, kateri so sami sebe skopili za voljo nebeškega kraljestva. Kdor more umeti naj ume. Samemu sebi vzeti moštvo je torej tu Bogu dopadljivo dejanje in odreči se ljubezni in zakonu pomenja dobro dejanje.

Sv. Pavel, ki ga imenujejo lahko v gotovem oziru večjega ustanovitelja krščanstva kakor Jezusa, Pavel, ki je utisnil tem naukom

¹⁾ Glej Montegazza: L'amour dano l'humanité.

Streljanje na kmete

ali zločin c. kr. vlade v Galiciji.

(Preddogodki. Zakaj so bili kmetje ustreljeni. — Prvi dan obravnave. Dokaz, da je vsa krivda na strani javnih organov in da so bili ustreljeni kmetje povsem nedolžni. — Drugi dan obravnave. Dokaz, da je kriv moritve tudi deželni predsednik, grof Potocki. — Odgodenje obravnave.)

Sredi marca smo poročali o gibanju maloruskih kmetov v Galiciji v prid splošni in enaki volilni pravici. Na stotine in stotine shodov so priredili kmetje, če tudi jim je nasprotovala vlada, kolikor je bilo sploh v njeni moči. Od 800 napovedanih shodov jim je prepovedala n. pr. kar 300!

Pri nekem takem shodu v vasi Nižniov je nastopil proti kmetom tudi neki okrožni tajnik Valevski. Mož je dobil dopust od svojih predpostavljencev, da je mogel govoriti na shodih proti volilni pravici in če mogoče razgnati shode ali vsaj povzročiti nemire, da je mogla potem žandarmerija zapreti nekaj kmetov. Torej od c. kr. vlade plačani agent, da spravlja kmete v nesrečo in — smrt. Kajti ko je pri ljudstvu skrajno nepriljubljeni Valevski začel kmetom nasprotovati, so nastali veliki nemiri, da je mladi vladni zastopnik, 26letni komisar Dunikovski, ki je prišel na shod v družbi Vanilevskega (že enkrat vsled tatvine predkaznovanega) in sta tudi ves čas vkup sedela pri eni mizi, razpustil shod. Kmetje so začeli zapuščati ogorčeni lokal, v katerem so zborovali. V tem hipu jim pridejo naproti kmetje iz sosednje vasi Ladžkije. Bilo jih je okrog 5—600. Eden med njimi, ki je šel spredaj, je nosil velik drog, na katerem je imel prilepljen za 2 vinarja rdečega papirja. Ko vidi to mladi komisar, se zaleti proti množici in zahteva, da mu izroče — zastavo. Kmetje seveda tega niso hoteli. Vnel se je prepri in posledice tega so bile, da je zbežal komisar v bližnje šolsko poslopje.

Kmetje so se nato razšli.

Prihodnjega dne sredi polnoči pa pride v vas oddelek žandarmov in 18 vojakov pod poveljništvom nekega mladega okrog 20let starega lajtnanta. Žandarmi so vlekli kmete kar iz postelj, ne glede na to, kdo je bil na shodu, kdo ne. Kar na slepo so udirali v hiše in vklejvali kmete. Vsa vas je bila seveda takoj po koncu. Ženske so se vrgle svojim možem okrog vratu in niso pustile, da bi jih orožniki odpeljali, otroci so upili in kričali, matere jokale. Naravno, da je bil položaj kritičen. V tem trenutku je stopil stražmojster k lajtnantu in mu šepnil nekaj na uho. Lajtnant je ukazal svojim vojakom stopiti nekaj korakov nazaj in ne da bi pozval navzoče, naj se razidejo, je dal streljati. Ljudje, ko so slišali napenjati peteline, so pričeli bežati. Vsled tega so bili v hrbte zadeti. Trije kmetje so obležali na mestu

še le mednarodni značaj s tem, da jim je odvzel znak židovske sekte, piše Korinčanom: „O čemur me sprašujete, vam odgovorjam: dobro je za človeka, da se ne dotakne nobene žene“. Mož in človek ima v teh njegovih besedah isti pomen. Žene ne štejejo, žena ne velja nič. „Zakon je nizek stan; poročiti se, je dobro, ne poročiti še boljše.“ „Hodite v duhu in ustavljajte se po željenju po mesu. Meso se zakolne proti duhu in duh proti mesu.“ „Oni, ki jih je najel Krist, so križali svoje meso s svojimi strastmi in poželjenji vred“. On sam je sledil svojim naukom in se ni oženil. Ta mržnja proti mesu je mržnja proti ženi, pa tudi strah pred ženo, ki jo slikajo kot zapeljivko moža, kakor pove tudi zgodba iz raja. V tem duhu so pridigovali apostelji in cerkveni očetje, v tem duhu je delala cerkev ves srednji vek, s tem da je ustanovila samostane in upejljala za duhovnike celibat, in še danes dela v tem smislu.

Žena velja po krščanskih pojmi kot nečista, kot zapeljivka, ki je prinesla greh na svet in je pogubila moža. Zato je bil zakon aposteljem in cerkvenim očetom le potrebno zlo, kakor pravimo mi danes o prostitutci. Tertulian zakliče: „Žena, vedno bi morala hoditi v spokorni obleki, tvoje oči bi morale biti polne solz

ubiti, med njimi neka ženska, mati sedmerih otrok, mnogo je bilo ranjenih.

Vsled teh dogodkov se je pričelo zdaj sodnijsko postopanje proti nekaterim kmetom, češ, da so povzročili nemire. Očividno je, da bi vlada rada zakrila krivdo njenih organov nad smrtjo ustreljenih treh kmetov!

Prvi dan obravnave.

Obtoženi kmetje zasedejo pet dolgih klopi. Na strani sedi obtoženi duhovnik Korostil. Občinstva je navzočega le malo, ker je vstop omejen.

Prvi je zaslišan kmet Derkač, obtožen, da ni hotel izročiti komisarju zastave in ni ubogal, ko mu je ukazal komisar: „Razhodite se“.

Predsednik sodišča: Kje ste dobili zastavo? — Obt.: Kupil sem za dva vinarja rdečega papirja in ga prilepil na visok drog. — Preds.: Kaj pa se je pravzaprav zgodilo? Povejte nam. Kaj je bilo? — Obt.: Nič ni bilo. — Preds.: Kako da pridete potem v kriminal? — Obt.: Ne vem. (Smeh.) — Kmet Bojko je obtožen, da je zaklical svoji ženi, ko so ga odpeljali orožniki, naj bije plat zvona. Preds.: Povejte Bojko, kako so Vas prijeli? — Bojko: Ob polnoči me pokliče žandarm iz hiše in mi veli: Si bil včeraj pri demonstracijah? „Ne!“ mu odgovorim. Nato orožnik: „In si videl, kdo vse je demonstriral?“ Jaz: „Kako bom videl, če sem že povedal, da me ni bilo zraven“. Nato so me vklejili.

Zaslišanih je še več kmetov. Obtoženi so stvari, o katerih nihče ničesar ne ve. Na vrsto pride potem učitelj Niementovski, ki odločno izpove, da ni bilo nobenega povoda, da bi kdo streljal. Žandarmi niso nikogar pozvali, da bi šel domov, preden je dal lajtnant streljati. Obrnil se je samo proti svojim in jim dejal tako, da ni razumel nihče drugi, nego tisti, ki je bil v njegovi neposredni bližini: „Ukažem streljati!“

60letna kmetica Derkač, mati onega zastavonoše je obtožena, da se je lotila orožnika, ko ji je odpeljal ta njenega sina; druga kmetica naj je zopet zaklicala svojemu možu, ko so ji ga vzeli žandarmi: Pojdi k meni. Izkazalo se je, da je veljal ta klic njenemu — triletnemu sinu Dmitriju, ki je tekkel za očetom. Pater Korostil je obtožen, da je ščuval ljudstvo. Dokazalo se je, da ni storil drugega, kakor prizadeval si, preprečiti nemire. — Komisar Dunikovski odgovarja na vsa predsednikova vprašanja: „Vas ne razumem“, dokler ni predsedniku že preveč: „Vi ne razumete mene, jaz Vas ne, torej pustiva rajši stvar pri miru.“ Tako se je torej izvil eden glavnih krivcev, c. kr. komisar Dunikovski. Ko povdarja predsednik, da se je od raznih strani čulo, da je pripeljal tajnika Valevskega navlašč s seboj,

kesanja, da bi popravila s tem, kar si zagrešila nad človeškim rodom. Žena! Ti si vrata k peklui! Hieronim pravi: „Zakon je vedno velik greh; vse kar moremo storiti obstoji v tem, da ga odpustimo in napravimo svetega“, vsled tega je bil sprejet zakon med cerkvene zakramente. Origenes pravi: „Zakon je nekaj nesvetega in nečistega, sredstvo k pohotnim čutom“, in da uide zapeljevanju, si je vzel moštvo. Tertulian piše: „Brez zakona moramo vsi živeti, samo to si imamo izvoliti, pa tudi če pogine ves človeški rod“. Avguštín uči: „Nezakonci bodo blesteli v nebesih kakor svetle zvezde, med tem ko bodo njih stariši (ki so jih rodili) kot temne zvezde“. Evzebij in Hieronim sta se zedinila v tem, da ne odgovarja več času sv. pisemski rek: „Bodite plodoviti in množite se!“ in da zato kristjanov več ne briga. Na stotine rekov najodličnejših cerkvenih očetov bi še lahko navedli, ki bi vsi govorili v tej smeri. S svojimi neprestanimi nauki in pripovedovanjem so učili o spolskih zadevah in občeivanju moža in žene tako protinaravno naziranje, ki je ugovarjalo temu, ker je vendar ukaz narave in njegovo izpolnjevanje ena prvih dolžnosti življenskega namena. Na teh naukih boleha še zelo današnja družba in le počasi okreva od tega.

samo da bi shod razgnal, je priča, komisar Dunikovski v očitvidni zadregi obmolnil.

Drugi dan.

Zaslišan je tajnik Valevski, ki izpove, da dobi vsakokrat dopust pri predstojni oblasti, kadar le hoče. Preds.: Kakšen vzrok pa navedete? — Priča: Povem, da se peljem k ljudskemu shodu... (klici ogorčenja.) Valevski je plačan tedaj od vlade, da more povzročati nemire in govoriti proti volilni reformi!

Druga priča, komisar Buršinski, ki je pripeljal na Dunikovskega brzojavni poziv orožnike na lice mesta, izpove sam, da bi se vseto, kar se je zgodilo, lahko preprečilo, da je bil navzoč tam tak uradnik, ki bi se zavedal svojih dolžnosti. Na vprašanje, zakaj je prišel z aretiranjem kmetov kar sredi noči, odgovori: Ker sem dobil tak poziv od zgorej. (Potegne brzojavko iz žepa in čita): „Vsled višjega ukaza nemudoma pričeti z aretacijo vseh krivih, vsaj voditeljev“. — Zagovornik: Kako ste si tolmačili „vsled višjega ukaza“? Koga ste si mislili pod tem? — Predsed.: Ali gospod zagovornik, to uganiti vendar ni težko. Komisarju pride tak ukaz od okrajnega glavarja, temu od namestništva. (Namestnik je grof Potocki; vide Domžale!) Pri teh besedah je nastalo v dvorani veliko ogorčenje. Predsednik prosi za mir.

Eden žandarmov pripoveduje z občudovanja vredno naivnostjo, kako je moral prebosti nekega kmeta, ki se mu je upiral. Nato zaslišani lajtnant Rada noče odgovoriti na vsa vprašanja, češ, da bo storil to že pred vojaško oblastjo. Vede se skrajno predrzno? — Preds.: Kakšne klice ste čuli iz množice? — Lajtnant: Kmetje so kričali: Kaj, morit ste nas prišli? Vam je tudi to ukazal cesar? — Preds.: Ste rabili predpisana povelja: Napnite! Streljajte! — Lajtnant: Seveda! Glasom predpisov! — Preds.: So streljali vsi vojaki? — Lajtn.: Ne, samo nekateri. — Preds.: In kakšen uspeh je imela prva salva? — Lajtn.: Skoro nobenega. Padla je samo ena ženska. (Die Wirkung war gleich Null. Nur ein Weib ist niedergesunken). Preds.: Kaj ste storili na to? — Lajtn.: Ukazal sem zopet ustreliti? — Predsed.: Zdravniki so izpovedali, da so bili vsi v hrbet zadeti. Kako si tolmačite to? — Lajtnant: Tega ne vem.

Ko je bilo zaslišanih še nekaj vojakov-prostakov, je bila razprava odgodena.

Hrvatska.

(Nemški posredovalni jezik.) Poslanci hrvatske združene opozicije so se šli klanjat v Budapešto Košutovcem. Košut je obžaloval, da ne ume hrvatski, zato je govoril nemški. Ko so pozdravili isti poslanci še predsednika poslanske zbornice v nemškem jeziku, se jim je sicer predsednik zahvalil za pozdrav, prej pa še opozoril, da ni v smislu hišnega reda poslanske zbornice dovoljeno rabiti nem-

Ženam zakliče Peter s posebnim poudarkom: „Žene, bodite pokorne svojim možem“. Pavel piše Efežanom: „Mož je poglavar žene; kakor je Krist glavar cerkvi“ in Korinčanom: „Mož je vstvarjen po božji predpodobi, on je čast božja in žena je čast moževa“. Vsaka moška mevža se smatra torej lahko po teh besedah boljše kot najpopolnejša žena, in res se to danes praktično hoče izvajati. Pavel se upira višji izobrazbi žene s tem, da piše Timoteju: „Žena se uči na tihem v vsej podloženosti. Ženi pa ne dovoli, da bi poučevala, tudi ne, da bi ukazovala možu, ampak biti morati ho“. Korinčanom 14, 34 in 35: „Žena mora v občini molčati, naj jim ne bo dopuščeno, da bi govorile, ampak biti morajo pokorne, kakor zapove zakon. Ako pa hočejo kaj vedeti, naj vprašajo doma svoje moške. Slabo pristoji, da bi govorila ženska glava v skupščini“.

²⁾ Sv. Matevž 19. pogl. 11—12. vrsta. Ljubljana 1834 pri Blazniku. (Dalje prih.)

ščino kot posredovalni jezik: poslužijo naj se ali madžarščine ali pa — hrvaščine.

Češka.

(Katehetje zopet tožijo.) Koncem januarja t. l. smo poročali, da je tožilo 308 čeških katehetov profesor Masaryka, češ da jim je očitil, da so plačani denuncianti itd. Masaryk je bil tedaj oproščen. Nato so se katehetje obrnili na prizivno sodišče, ki pa je izrek prvega sodišča potrdilo, tako da je bil Masaryk iznova oproščen. Katehetje torej ne samo da so pravdo zgubili, ampak bodo morali plačati tudi vse stroške. Njih advokat dr. Nejedly jim je zaračunal samo za prvo obravnavo 9000 kron, koliko za drugo, še ni znano. (Besede, zaradi katerih je bil Masaryk tožen, niti govoril ni, vsaj v tem smislu ne, kakor je stalo v obtožnici. Pač pa je dejal: „Ponovno dobivam v zadnjem času dokaze, da nekateri katehetje denuncirajo. Tak katehet ni družega, kakor od vlade plačan denunciant.“)

Makedonija.

(Vedno poboji.) Odkar so se končale olimpijske igre v Atenah, so pričele grške vstaje čete zopet svoja grozodejstva. V istem času, kakor so napadli grški uporniki kucovalake pri Greveni, je napadla neka druga grška četa vas Makros. Krajni predstojnik in dva patriarhista sta bila umorjena, dva druga odpeljana. Pri ubitih so našli listek, ki ga je podpisal znani grški kolovodja Kavunturos. Na listku je bilo zapisano: „Izdajalci so obsojeni na smrt.“ O umorih, odpeljavanju in požigih poročajo tudi iz drugih krajev.

Romunska.

(Praznovanje štiridesetletnice kraljevanja.) Romunski kralj Karol je praznoval minulo sredo svojo 40 letnico, odkar je zasedel romunski prestol. Ob tej priliki je bila otvorjena v glavnem mestu Bukarešt velika razstava poljedelskih izdelkov. Mesto je bilo na večer sijajno razsvetljeno, kralj sam predmet živahnih ovacij. Istega dne je sprejel parlament posebni zakon, glasom katerega se odpusti kmetom četrtno dolga, ki so ga storili lani, ko so prejeli od vlade koruzo vsled silno slabe letine. Opuščeni dolg dosega svoto poldevet milijonov frankov.

Črna gora.

(Boji ponehali.) Obmejni boji med kristjani in Turki, o katerih smo zadnjič poročali, so ponehali. Meja je zaprta. Čuva jo tako turška, kakor črnogorska vlada.

Francija.

(Koncil vseh škofov.) Vsled ločitve cerkve od države na Francoskem se hočejo zediniti francoski škofje na posebnem posvetovanju, kako postopajo nadalje in uravnajo svoje cerkvene zadeve. Papež je sporočil sklicevalcu tega koncila, pariškemu kardinalu, naj bo to posvetovanje strogo zaupno in tajno. Kaj sklene koncil, o tem naj ga obvesti poseben zaupnik.

(Proti socialistom.) Rumeni sindikat namerava sklicati v Pariz mednarodni protisocialistični kongres. Radovedni smo, kaj postane iz tega.

(Velika bojna ladja.) Francija je pričela graditi novo bojno ladjo Danton, ki bo imela silen obseg. Sila njenih strojev bo odgovarjala 22.000 konjskim silam, imela bo 18.000 ton in bo armirana s 16 orjaškimi topovi s kalibrom, ki bo variral med četrto in tretjino metra, dalje s 63 manjšimi topovi in dvema podmorskima topoma za torpede.

Angleška.

(Obisk Japoncev.) Japonska vojna eskadra pod poveljstvom admirala Toge bi imela obiskati v tem poletju angleške luke. Zdaj je preložen poset Japoncev na prihodnje leto.

Amerika.

(Poostrena postava za izseljence.) Amerikanski senat je sprejel vladno predlogo, glasom katere bo izselitev v Ameriko vsem tistim, ki ne znajo brati in pisati, prepovedana; nadalje bo moral vsakdo pri izkrcanju

pokazati, da ima vsaj pet dolarjev (= 25 K) premoženja, drugače ga pošljejo amerikanske oblasti takoj nazaj.

Južna Afrika.

(Buri.) Položaj v Natalu postaja vedno bolj opasen; zdi se, da bi Buri zopet radi zgrabili za orožje in poskusili, otresti se angleškega jarma. Angleška vlada je pomnožila nekatere posadke. Tudi je ukazala, da morajo biti vojaki vedno pripravljeni za slučaj armade.

Štajersko.

Državnozborna volitev v V. kuriji na Sp. Štajerskem. Od 29.115 oddanih glasov je dobil dr. A. Korošec, urednik Slov. Gospodarja v Mariboru, 19.153, Ivan Rebek, ključavničar v Celju, 2807, nemškutarski kandidat Vračko načelnik v Orehovcih, 7065; 90 glasov je bilo razcepljenih. Zmagal je torej dr. Korošec z večino 4596 glasov.

Bratje Sokoli! Bratje Slovenci! Po večmesečnem trdovratnem boju, v katerem se je v vsi svoji nagoti pokazal nam sovražni duh nemških birokratov in strastni gnev narodnih protivnikov na vsak naš pokret, dovoljeno nam je o binkošti praznovati izlet vseslovenske sokolske Zveze v Brežice in razvitje prapora svojega malega, a čilega Sokola. V kratkem Vas sprejmemo v Brežicah, ki so bile dosedaj branik vsenemškega napuha, ki pa obečajo v doglednem času postati svarilno znamenje za naše dušmane, da Slovenec neče biti več njih suženj, bodrilno znamenje za naše brate, da vse dosežemo s složnim neumornim delovanjem. Ta narodni praznik bode v naše bojne vrste zanesel svež poživljajoči duh, nam pokazal pot do novih zmag, naše omahujoče protivnike pa bode prepričal, da se ne strašimo njih grožnj. Sprejem Vaš ne bodi sjaen na zvonaj, pač pa sijajen v naših in Vaših srcih. Ta narodni praznik bode prvi vseslovenski praznik te vrste, prirejen v znamenju sokolske ideje, pod pristnim geslom: „V pesti sila, v srcu odločnost, v mislih domovina!“ ki mora postati biser mišljenja vsacega Slovenca. Slavlje in njega pomen bode povečalo sodelovanje bratov Srbov in Hrvatov in njih najboljših sinov: „Sokolov“. Njih zanimanje za našo svečanost je priča, da umejo naše težnje, da hočejo s številom posvedočiti svojo ljubav do nas. Neštete množice ljudstva iz treh sosednih si pokrajin bodo pričale, da imamo krepko oporo v neomajnih četah naroda. Tedaj na svidenje v Brežicah! Sokolski Na zdar! Telo-
v adno društvo „Brežiški Sokol“.

Vseslovanska sokolska slavnost v Brežicah vrši se na binkoštni pondeljek v tako kolosalnem obsegu kot podobne še ni videl Spodnji Štajer. Računa se na udeležbo 500 Sokolov in nad 6000 ljudstva; zlasti v sosednih krajih na Hrvaškem se povsod živahno zanimajo. Plakati so razposlani, vspej se razpošlje te dni. V nedeljo je 15 biciklistov raztrosilo 10.000 letakov po treh okrajih. Nemškutarske kljubovalne slavnosti najbrže ne bo, ker je nemčurjem pogum upadel; boje se sokolskih pestij. Politična oblast jim je na pomoč obljubila 2 stotniji vojakov. Mestno policijo, morda pomnoženo s policaji iz raznih nemčurskih gnezd bode kontroliralo nad 50 žandarmov, razun tega Slovenci organizirajo svojo lastno civilno policijo v svrhu nadzorstva par kričočev. Skrbjeno je tudi za več fotografov. Dela za slavnost so se poverila zagrebškemu in domačim obrtnikom. Med slov. meščanstvom se je osnovalo več odborov. Navdušenje je velikansko; vsakdo se raduje zmage nad birokracijo in nemčursko obščino. — Na svidenje v Brežicah; nikdo naj ne ostane doma. — Brežice, 27. maja 1906.

Slovenski sokolski zlet v Brežicah dne 3. in 4. junija t. l. V nedeljo, dne 3. junija 1906: Popoldne ob 3. uri na kolodvoru: Sprejem delegatov slovenske sokolske zveze. Sprevod z razvitimi zastavami in godbo v mesto. Popoldne ob 5. uri: Občni zbor slovenske sokolske zveze v veliki dvorani Narodnega doma. Zvečer ob 8. uri: Slavnostni koncert v Narodnem domu na čast sokolskim

gostom. Sodelujeta: pevski zbor čitalnice v Brežicah pod vodstvom preč. g. župnika Mesička in polnoštevila ljubljanska društvena godba pod vodstvom kapelnika gosp. J. Poula. — V pondeljek, dne 4. junija 1906. Predpoldne ob 1½ 10. uri na kolodvoru: Sprejem hrvatskih, srbskih in slovenskih sokolskih društev. Slavnostni spreved na telovadišče, kjer se vrši izkušnja za proste vaje, in v mesto. Predpoldne ob 11½ uri na vrtu Narodnega doma: Slavnostno razvitje zastave brežiškega Sokola. Popoldne ob 1. uri: Banket sokolskih društev. Popoldne ob 3. uri: Spreved vseh sokolskih društev iz Narodnega doma na telovadišče (ob starem pokopališču in okrajni cesti.) Popoldne ob 4. uri: Javna telovadba. Popoldne od 6. ure naprej: Ljudska veselica. Koncert slavne ljubljanske društvene godbe. Plesišče. V paviljonih prodajajo častite narodne dame v korist brežiškega Sokola. Petje, prosta zabava. Pečejo se janjci in odujki na pristno hrvaški način.

Jugoslovanska sokolska slavnost v Brežicah. Ta slavnost utegne biti, sodeč po vsak dan množičih se prijavah, naravnost impozantna. Vršila se bode povsem mirno, ker nemška kljubovalna slavnost se ne bode vršila; radi tega odpade tudi vojaška asistenca. Vzemi-
mirjajoče vesti, ki se širijo, niso resnične. Poklicano je le toliko orožništva, da bode mogoče mestno policijo, morda pomnoženo, in druge kričaje v šahu držati. Nemei so izdali parolo, da se ta dva dni vsi odpeljejo iz Brežic; nemška tvrdka Matheis — zapomnite si jo, Slovenci! — v ta namen da svojim uslužbencem na razpolago večjo svoto. Nemškutarjem je vroče postalo, ker vedo, da se jih bode strogo nadzorovalo in vsakega izzivača takoj pravici izročilo. Vse udeležnike prosimo, da naj o vsakem slučaju obdrže mirno kri. Ako bodo nemškutarji izzivali, hočejo s tem doseči edino le to, da se nam nikdar več ne dovoli prireditve kake slavnosti v večjem obsegu; to se mora preprečiti. Glede železniških zvez opozorimo, da štajerski Slovenci imajo najboljšo zvezo z jutranjim osebnim vlakom, ki pride v Zidani Most ob 8. uri, odide iz Zidanega Mosta ob 8:35, in pride v Brežice ob 9:50; ta zveza je tudi prikladna za udeležnike, ki pridejo preko Ljubljane z jutranjim osebnim vlakom. Večernemu tovornemu vlaku proti Zagrebu se dne 4. junija priklapi 15—20 vagonov za osebni promet. — Telovadno društvo „Brežiški Sokol.“

Občni zbor „Slovenske sokolske zveze“ se vrši v nedeljo 3. rožnika ob 4. uri popoldne v „Nar. domu“ v Brežicah. Spored je: 1. Poročilo tajnikovo, 2. poročilo blagajnikovo, 3. poročilo načelnikovo, 4. poročilo pregledovalcev računov, 5. volitev predsedništva, 6. določitev letnega prispevka, 7. slučajnosti. —

Zmaga ob nemški meji. Na minulo soboto se vršeci občinski volitvi v Selnici ob Muri, župnije šentiljske, so Slovenci zmagali sijajno v vseh treh razredih. Občina šteje 1000 prebivalcev in 190 hišnih števil, ter je trdno ob nemški meji. Slovenski volilci so se organizirali in s tem dosegli čez vse lepo zmago. Nasprotniki si niti niso upali javno nastopiti. Slava zavednim braniteljem naše meje!

Po dolgi borbi, ki so jo vodili St. Iljčani v Slovenskih Goricah za svoj občinski odbor, so naposled vendarle zmagali Slovenci. C. kr. namestnija je morala razveljaviti tri nemške v prvi volilni razred voljene odbornike, ker so prišli ne postavnim potom do večine glasov. Poklicala je zdaj namestnija tri slovenske odbornike in jih postavila na mesto treh nemških. V kratkem se vrši konstituiranje občinskega zastopa.

Dokaz, ki vse dokaže, je ljubljanskemu klerikalnemu „Slovenču“ pri celjski „Domovini“ — mladost njegovega urednika. Urednik Domovine je kranjskim klerikalcem nezrel fant itd. To pa velja samo, kadar se gre za naše razmere. Previdno namreč zamolči Slovenec, da sedi v njegovem uredništvu še mlajša moč, kakor je ravno urednik Domovine. Nam se vidi stvar tako: Če nima nasprotnik nobenega pametnega razloga, ali pa če sploh nobenega ne ve, pa pride na dan z mladostjo, če je on

slučajno pol leta starejši. Da se nahajajo n. pr. med najboljšimi sotrudniki „Dom in Sveta“ skoro samo mlajše moči, kakor je urednik Domovine (n. pr. Silvin Sardenko, Fr. Tratnik, I. E. Rubin-Lah, M. Gaspari, Julijan Bekš itd. — torej sami študentje) je prav; če pa slučajno ne sloni nad uredniško mizo Domovine kak starikav okostenel prvak, katerega politični barometer kaže prav visoko na klerikalno — pa ni prav. To je recept, po katerem je spisana vsa klerikalna morala!

Rešitev težkega vprašanja se je posrečila ljubljanskemu „Slovenču“. Dolgo časa so namreč slovenski ljudje ugibali in si belili glave, kateri list na Slovenskem je najbolj neznačajan in najbolj korumpiran. Eni so trdili, da gre prvenstvo v tem ptujskemu „Štajercu“, drugi zopet z vso odločnostjo, da je to Domoljub itd. Tako je bilo trditev mnogo in različnih, ali končna rešitev se vendar ni nikomur posrečila. Bilo je vse zaman. Zdaj pa je prišel ljubljanski Slovenec in vstopil se je mogočno kakor nekoč Aleksander Veliki pred gordijski voz in rešil je z enim mahom to težavno vprašanje sebi na čast, nam, ki beremo ta list, v sramoto: Celjska Domovina je najbolj neznačajan in najbolj korumpiran slovenski list! Ta sodba drži, že zato, ker so jo povedali tako mogočni ljudje, kakor so kranjski klerikalci, pa ne samo vsegamogočni, ampak tudi vsegavedni. Saj jih je razsvetil sam sv. duh. Mi sicer tega nismo videli, ker je iz Kranjske do sem vendar malo daleč, ali sam dr. Šusteršič je to povedal. Ker se ne trudi Domovina v potu svojega obraza za najbolj klerikalnega človeka, kar jih premoremo pri nas, ki bi ga postavljali, kar se fanatizma tiče, v eno vrsto z dr. Šusteršičem in kar se tiče zvite prekanjenosti, pa vrsto z dr. Lampetom, zato ji očitajo ljudje pri Slovenču — časnikarsko lopovstvo. O sveta domišljija!

Dijaška kuhinja v Celju je sprejela za tekoče šolsko leto na vsak dan po 59 dijakov na hrano, za kar se bo potrebovalo nad 4500 K. Vsled tega je želeli, da se spominjajo slovenski rodoljubi ob vsaki priliki tega društva. Darove je pošiljati na naslov „Dijaška kuhinja v Celju“.

Posledice alkohola. Ko je peljal v ponedeljek zvečer tovorni vlak iz Celja proti Velenju, je zapazil strojevodja, da leži na tiru pri prelazu v Gaberjeh pri Celju neka moška oseba. Ker se ta za signale ni nič zmenil, so ustavili vlak in odstranili moža, ki je bil silno jezen in hud, da ga ne puste pri miru v njegovem sladkem spanju. Mož je bil precej natrkan in je bil prav zadovoljen, ko so ga spravili v bližnji jarek, kjer je takoj nadaljeval svoj odpočitek.

Slovensko akad. tehn. društvo „Triglav“ v Gradcu si je na svojem I. rednem občnem zboru tek. tečaja dne 12. maja 1906 izvolilo sledeči odbor: predsednik: tehn. Viktor Plehan, podpredsednik: med. Vinko Tanjšek, tajnik: iur. Benedikt Gruden, blagajnik: iur. Milko Hraševce, knjižničar: iur. Milko Brežigar, gospodar: iur. Konrad Šmid, odbor. namest.: fil. Vekoslav Mum.

Bralno društvo v Frankolovem je priredilo na nedeljo dne 13. majnika veselico, ki se je zelo dobro završila. Pohvaliti je tako dile-tante, kakor pevce, ravno tako pa vse goste, ki so prišli iz vseh bližnjih krajev.

Smrti je čakal. Pri Slovenji Bistrici se je vlegel na železniški tir 22letni posestnikov sin Jožef Mastrušek in ležeč na hrbtu z rokami pod glavo pričakoval vlaka. Ko je strojevodja vlaka opazil nesrečnega, že ni bilo mogoče vlaka ustaviti in Mastrušek je našel smrt pod vozovi.

Uro pred poroko — smrt. Po nevesto sta šla ženin Franc Rodej iz Ledine in tovariš I. Pompe. Po potu je učil ženin tovariša iz revolverja streljati. Tovariš, brat neveste je res pritiskal revolver, ki se pa ni hotel sprožiti. Ženin reče tovarišu: „Le pritiskaj!“ ter stopi pred njega; ko tovariš pritisne petelina, se revolver sproži ter ženina Franca Radeja zadene v levo rebro, da je takoj mrtev obležal. Zakaj je dovoljeno streljati ob takih prilikah, ki se tolikrat pripetijo nesreče?!

Štiri odtrgane prste ima na roki delavec Franc Lenart. Služboval je v Rothovi tovarni

za kamenito opeko pod Starim Gradom pri Celju in tu je prišla njegova roka pod valjni stroj.

Celjskim županom je bil zopet izvoljen Julij Rakuš, ki pa je izvolitev odločno odklonil. Nova volitev bo vsled tega to soboto.

Koroško.

Ljubljana za koroške Slovence. Ljubljanski Sokol priredi na letošnji kresni večer na velikem dirkališču pod Tivolijem pri Ljubljani velikansko veselico v prid okrepitve rodoljubnega podjetja onih koroških narodnjakov, ki so ustanovili nedavno prepotrebno društvo „Dravo“ in si stavili za svojo nalogo skrb za narodno vzgojo koroške mladine. Veselični odsek ljubljanskega Sokola je že pridno na delu in kakor je pričakovati po zunanjih znamenjih, utegne biti udeležba te kresne veselice zelo velika, tako da bo tudi gmotni uspeh velik. Ljubljanskemu Sokolu pa vsa čast, da se je spomnil naših žalostnih razmer. Samo gledati in javkati o „tužnem Korotanu“, kakor dela skoro vsa slovenska javnost, je slabše kakor nič, Sokol pa je šel na delo po reku Slovenskega Tehnika: zavijajmo si rajši rokave in hajdi na delo!

Mohorjeva družba je dobila zdaj mesto umrlega Einspielerja novega predsednika v osebi kancelarja celovškega škofa, Janeza Vidovica.

Napisi na železnici. Kako krivično se postopa od strani vlade nasproti koroškim Slovincem, kaže ukaz železniškega ministrstva, ki ukazuje dvojezične napise šele od druge postaje za Celovcem na novi železnici, — mesto da bi že na postaji celovski bil dvojezičen napis, kaj šele v Vetrinju (Viktring) prvi postaji za Celovcem v slovenskem ozemlju. Poslanci in merodajni faktorji se pozivljejo, da store potrebne korake.

Karavanski predor. Pri tem predoru se kažejo vedno novi nedostatki in pomanjkljaji. Vedno se kaj udara ali podira, tako da niti inženjerji ne vedo, kaj naj store in kdaj bo mogoče predor otvoriti.

Nova železnica. Na progi iz Beljaških toplic čez Zilo v Mlinarje, in dalje skozi Šteben v Blače in naprej od Malnice do karavanskega predora mrgoli vse polno delavcev. Podjetniki si prizadevajo, popraviti zdaj v zadnjih hipih to, kar so zgrešili prej s svojo počasnostjo. Pred oktobrom pa najbrže še ne bo nič z otvoritvijo te proge.

Smrt vsled avtomobila. Iz avtomobila je padla Marija pl. Burger iz Celovca, hči predsednika koroške trgovske zbornice. Pri padcu se je tako pobila, da je drugi dan umrla vsled poškodb.

Svetnavas-Borovlje. To lokalno progo začno baje že v tem tednu graditi. Delo je prevzela tvrdka Madile iz Celovca.

Primorsko.

Meja proti Italiji. Iz praškega in jožefovega armadnega zbora odpošljejo po 600 mož, da ojačijo vojaške posadke ob italijanski meji na Tirolskem in Koroškem. Vojaki morajo služiti prvo leto pri deželni brambi in morajo biti nemške narodnosti. S tem meni vlada ojačiti mejo proti Italiji. Kakor zatrjujejo nekateri, so namenjeni ti vojaki za nove alpske stotnije, ki jih nameravajo ustanoviti in bi štele v mirnem času 140 mož. — Da se nekaj plete, je gotovo. Odtod tudi tajni ukaz, naj se uče oficirji pridno laščine.

Nova železnica. Po novi progi Trst — Gorica — Gorenjska bo vozilo vsak dan po šest osebnih vlakov tja in šest nazaj. V kratkem mislijo nadomestiti dva osebna oz. poštna vlaka z brzovlakom.

Staro sovraštvo. V vasi Banko je že staro sovraštvo med rodbinama Gregorja Banko in Simona Banko. Nedavno sta prišla zopet v razpor radi neke meje; v prepiru je ustrelil Gregor na Simona z revolverjem, Simon pa je udaril Gregorja s sekuro. Oba ležita na smrtni postelji.

Grozna nesreča. Minuli petek zvečer okoli 6. ure se je vračal inženier Grandi z avtomobilom z izleta. V bližini Fernetič med Sežano in Opčimi se je srečal avtomobil z nekim kmečkim vozom in zadel vanj. Posledice so bile strašne: konju je razbilo prednji nogi, voz in avtomobil sta se z vso silo prevrnila, od oseb na avtomobilu je inženier Grandi obležal na mestu z razbito lobanjo, tako da ni upanja, da bi ostal pri življenju, njegova soproga je težko poškodovana, osemletni sin Grandiosov je obležal na mestu mrtev, ostala dva otroka in varuhinja so dobili le lahke poškodbe; tudi kmetica je le neznatno ranjena, nepoškodovan je ostal le njen sin, ki je potem hitel po prvo pomoč v Opčine.

Iz parnika v morje je skočil 40-letni Prislič blizu Trsta, da bi se utopil. Ker so pa opazili njegov namen, so veslali z rešilnim čolnom za njim in ga rešili ter oddali v opazovalnico.

Vsled verske blaznosti so oddali v Gorici v bolnico nekega 19-letnega mladeniča.

Dva 13-letna fanta blizu Gradišča sta se medsebojno sprla. Tu potegne eden nožič in rani svojega tovariša tako, da so ga morali prepeljati v bolnico.

Leseni oder — okamenel. Ko so hoteli popravljati pred dvema letoma zakristijo stolne cerkve v Gorici, napravili so visok oder. Ta oder je postavljen nad železnim stojalom, kjer se zažiga ogenj in kadilo. Kadilo je polagoma ves oder pobarvalo in čudo — oder je sedaj popolnoma okamenel. Barve je rusljate, kakor mramor, ki se lomi v Št. Mavru. Prikazen si sedaj ogledujejo znanstveniki. Pravijo, da pride komisija z Dunaja.

Kranjsko.

„Gorenjec“ v pomislek.

Iz dejstva, da se je razvil slovenski liberalizem kot odpor proti klerikalizmu, je napravil „Gorenjec“ trditev, da je na Slovenskem vsak protiklerikalec liberalce. Past je sicer skrbno nastavljena, vendar smo postali tudi mi tekom časa previdni. Ako pravijo, da se spozna resnico v ognju, zadostuje za to Gorenjčev trditev, če jo pogledamo le nekoliko bliže. Če je vsak protiklerikalec — liberalce, sledi neposredno iz tega, da je vsak protiliberalce — klerikalec. Z isto smelostjo bi napisal lahko Gorenjec, da so socialisti, masarykovci in da smo naposled tudi mi klerikalci.

Toda ne glede na ta absurdum, ki sledi sam po sebi, je vendar jasno, kaj znači nam beseda liberalce. To, kar je pri nas. Vrsta ljudi, ki je označevala svojčas res edino protiklerikalno strujo, je pa danes ena največjih reakcionarcev in birokratov; skupina zastarelih ljudi, ki so delali politiko s frazami, mesto s poukom in delom; ki niso poznali o politiki nobenega cilja, vse jim je bilo samo svrha; ki niso nič absolutnega, vse samo nekaj relativnega; vedno le sredstvo, nikdar kaj drugega kakor vada. In ako umirajo danes na lastni zakrknjenosti, kaj misli „Gorenjec“, da jih reši olepotičenje z mladostnim perjem, ki si ga oni tako srčno žele? V tem našemljenju vidi „Gorenjec“ boljšanje razmer? Lahkovernost in domišljija, kakor da bi bil tudi Gorenjčev dopisnik član liberalne žlahte!

Razmere se na Slovenskem dotlej v resnici ne izboljšajo, dokler se ne izvrši v našem političnem življenju radikalna izprememba pri glavah in nogah! S polovičarstvom se more zadovoljiti le tak, ki sam ni več nego polovičar — in to je v politiki nekaj najslabšega — ali ga pa vodijo k temu taki obzirji, ki ne spadajo v javno življenje. Kdo pa ima razen njih samih s svojo žlahto interes na tem, da se ohranijo naši prvaki na površju? Če smo enkrat uvideli, da so slovenski politiki v največjo škodo, kvar in sramoto, je vendar samo logična posledica tega, naša dolžnost, da jih pobijamo, napadamo in razkrinkavamo pred narodom. Ali pa naj smo mirno gledali in držali križem roke, ko smo videli, kako so ubijali vsako svobodno misel, kako ovirajo ves razvoj. Dr. Tavčar sam

je dejal, da sprejmejo v program vse, samo „Sl. Naroda“ ne dajo iz rok. Res je, da si mi Narodove zloglasne dedščine absolutno ne želimo — Angleži pravijo: Evil communication corrupt good manners (Slaba družčina pokvari dobre manire) — na sprejem dr. Tavčarjevega pogoja pa naj misli morda „Gorenjec“, ki še do danes ni videl, kakšen svetovni nazor je tu — kakšen tam. Na eni strani smatrajo socializem kot „zaplato“, s katero si zašijejo svoje raztrgane hlače — „Gorenjec“ naj nam oprost, če vzamemo primero iz žargona Slov. Naroda — na drugi strani vidimo v socializmu izraženo vso resnico sedanjega življenja, najgloblje politično naziranje, brez katerega delamo Slovenci — če vzamemo Gorenjčev simbol — politiko za mesec!

Znamenje političnega spoznanja je, če pripozna „Gorenjec“, in znamenje njegove politične dostojnosti, če pove tudi javno, da je vedno obžaloval, če so nas prvaki bagatelizirali, ali ravno tako naj je prepričan, da mi po šilu in ognjilu niti vprašali nismo, ampak smo delali le to, kar smo smatrali kot neobhodno potrebno, brez najmanjšega ozira, kako nas sprejmejo tod ali tam. Zato naj nam „Gorenjec“ oprost, če tudi v bodoče ne moremo uvideti smešnosti svoje devize: mi hočemo popolno zmago, ali pa ostanemo zunaj. Nam se ni treba bati nobenega boja, vsaka razprava, vsak napad nas poglobi in prepriča o našem delu; javnih kritik si samo tisti ne želijo, ki imajo pri tem kaj izgubiti. Česar se eni boje — to krepki in razbistruje nas. Tudi nam je vseeno, ali smo kvas narodno-napredni stranki ali nismo; ali smo provokaterji ali ne, ker se nam ne gre niti za slavo, niti za ime, niti za priznanje, niti za kake koristi; ne želimo si drugega, kakor da se v našem smislu dela. Nam je stranka postranska stvar, ali če že pride do tega, potem: vse ali nič. Ne prikrivamo nikomur, da imamo tudi še premalo zadostno politično izšolanost, da bi se nam ne bilo treba bati kompromitiranja s strankarskim nastopom. Toda ne gre se nam za naše osebe, ampak ker bi s tem le dobri stvari škodovali.

Iz tega odkritega pripoznanja razvidi „Gorenjec“ dvoje: da nam je politika zelo resna stvar, in da na pomoč starih ne računamo, ker smo vero v čudeže izgubili.

Če nočemo torej biti ne klerikalci ne liberalci, se zna „Gorenjec“ vprašati, kaj pa so vendar ti ljudje. Pišejo Zapiske, pišejo Naš List in še zdaj, ko se je „bagateliziranje nehalo“, nočejo za nami. V prenehanju bagateliziranja vidi namreč „Gorenjec“ že velik „uspeh“, „razmere so se obrnile v tem smislu na bolje“ — kakor da nam ni to vse eno!

Naj odgovorimo „Gorenjcu“ z besedami, ki jih je napisal Gorjkij v svoji drami „Otroci solnce“*):

„Kak iskri v tuče dima černoj
Sred etoj žizni mi — adni.
No mi v nej — buduščavo žerna!
Mi v nej — grjaduščavo agni.“

Mi družno služim v svetlom hrame
Svobodi, pravdi, krasoti —
Zatjem, štib gordimi orlami
Slepije virosli kratí. — — —

*) Kakor iskre v vzpenjajočem se črnem dimu stojimo mi sami sredi tega življenja. No mi smo v njem zrno bodočnosti. Mi smo v njem plamen bodočnosti. Družno služimo v svetlem hramu svobodi, pravici in lepoti — da bi vzrastli iz slepih krtov ponosni orli!

Ob.

Slovenski neodvisni kmetje in njih samostojni nastop je slovenske klerikalce silno poparil. Ker ne vedo družega, zato so pričeli v svoji jezi psovati na vse strani, da se mora človek res vprašati, ali so dotični, ki take stvari pišejo, sploh še spodobni ljudje ali ne. Protiutež gibanju neodvisnih kmetov so sklenili storiti z ustanavljanjem kmetjskih zvez, ki so zopet v rokah — duhovnikov in klerikalnih velemož. Ker je postala kmalu njih bivša suknja, ki je bila pobarvana katoliško-narodno, preoguljena, so se prelevili kakor kača. Nadeli so si lepo zveneče ime „Ljudska Stranka“, ki so jo ustanovili tako, da o tem ljudstvo niti vedelo ni. Ali ker je tudi ta izprememba premalo vlekla,

so se slekli še tretjič. Zdaj prihajajo ravno isti ljudje s tretjim imenom: Kmetjska zveza! S tem torej hočejo osrečiti slovenskega kmeta. Kdor ni že klerikalec ali vsaj pristaš Ljudske Stranke, se bo vjel pa na ime Kmetjska Zveza, tako si mislijo, ker ne vedo, da kmetje prav dobro vedo, da je vse to le troje pasti, ki jih je nastavljal en prekanjen slovenski politikar, ki se skriva za ljubljanskim Slovincem, katerega urednik je poslanec, duhovnik Žitnik. Le vsled tega, ker ni mogoče imenovanega lista postaviti pred sodišče, ker ga ščiti poslanska imuniteta, si je mogoče raztolmačiti, kako to, da si upa Slovenec tako nesramno blatiti in psovati posamezne neodvisne, samostojno nastopajoče slovenske kmete.

Resnicoljub-Domoljub! Resnica je, da se človek vsakemu najbolj odgovori, če molči, posebno pa takim neolikanim dopisnikom, ki se skrivajo za neodgovornim uredništvom Domoljuba. Toda po razmerah primoran, dovolim si odgovoriti nekaj malega na dokaj neumestne izraze tega lista. Ta „lepi“ list piše namreč v št. 19. o tistih, ki so se udeležili liberalnega zaupnega shoda dne 25. marca t. l. sledeče: „Sajovic iz Velesovega in Podgoršek iz Grada in še nekaj takih „odvisnih backov“ se je udeležilo tega shoda i. t. d.“ Resnici na ljubo povem tukaj, da g. Podgorška ni bilo na shodu, pa mu je gotovo žal, ker ni prišel zdaj do te časti, katera je zadela nas druge. V št. 20. pa že pride ta list s še neumestnejšim izrazom na dan, namreč s psovko „Neodvisni buteljni“. Kdo je „odvisen bacek ali butelj“ ugane takoj vsak pameten človek, ko to bere. Psovka ta, kakor vsaka, pade namreč nazaj. Radi tega mu dam zelo pameten svet, naj se hitro zateče v kako „Kat. izobraževalno društvo“, da se morebiti — gotovo ni — navadi malo olike in dobi tudi nekoliko več razuma. Če se mu pa to ne posreči, naj pa v drugo rajši lepo molči. Toliko za enkrat „lepemu“ Domoljubu in njegovim dopisnikom v pojasnilo, prihodnjič morebiti kaj več.

Neodvisen „bacek“.

Piše se nam: Čut za dostojnost pri „Slov. Narodu“ ni ravno posebno razvit; to smo vedeli že davno. List je tudi redno skrbel zato, da smo si to lahko zapomnili, in zato tudi zadnji čas ni zatajil svoje dobre vzgoje, ko blati v celtedenskih noticah pred nedavnim časom umrlega duhovnika. Še dolgo ne stojimo na stališču „de mortuis nil nisi bene“; — kar pa smemo zahtevati, je vendar toliko malo poštenja in sramežljivosti, da se s podlostimi in brutalnimi infamijami ne skruni spomina kateregakoli mrtveca. Tako početje gabit se mora vsakomur; ni treba, da je izobražen, zadostuje samo to, da človeško čuti! „Slov. Narod“ pa obenem tudi javno proglašja, da je bil umrl pokojnik njegov od „Sl. N.“ izrabljen sotrudnik. Ako že ne upoštevamo misli, da „izrabljanje“ samo na sebi meče svoje čudne sence vedno tudi na tistega, ki izrablja, — čuditi se moramo nad vse nizkemu cinizmu, s katerim „Sl. Nar.“ izdaja svoje drugim nepoznane sotrudnike javnosti! Da se v uredništvu „Slov. Naroda“ tako varuje uredniška tajnost, je jako značilno... Vse to pa velja seveda samo za slučaj, ako je to resnica, kar „Narod“ poroča. Ako je pa list vrhu tega še lagal, kakor to „Slovenec“ trdi, potem sploh ne najdemo izraza, da bi primerno označili to — lopovstvo!

Kmetjska zveza v Dvorski vasi. Kočevski politični okraj je strah za klerikalce. Da je dobil kmet Drobnič proti hofratu Šukljeju toliko glasov, bi še pozabili, ali da si je sploh drznil kmet nastopiti — to, to jim ne gre iz glave. Ljudje, ki pravijo, da so kmetjski prijatelji, pa ne puste kmetov niti do besede, če pa se kdo samostojno dvigne, pa lop po njem. Tako so delali z Drobničem, tako je storil zdaj tudi učitelj in klerikalni poslanec Jaklič v Dvorski vasi. Izbral si je to pot Ivan Rusa iz Loškega Potoka, mu očital, da drži z liberalci, da se je dal voliti v liberalni odbor itd. To je navadna laž in poslanca Jakliča pozivljemo, naj toži naše uredništvo, kajti da bi vtaknil pošten človek očitane laži mirno v žep,

vendar ni pričakovati. Res je namreč, da ne drži Ivan Rus niti z liberalci, niti se ni dal voliti v odbor. Liberalci so ga sami postavili v odbor, ne da bi za to Rusa kaj vprašali, in da ne drži Rus z njimi, dokazuje zopet, da se on za to izvolitev niti v najmanjšem ne zmeni, ne gre niti blizu, se ne odzove nobenemu njihovemu vabilu itd. Ivan Rus kakor tudi nihče drug pa vendar ne more pomagati, če si hočejo kranjski liberalni prvaki vsakogar, kdor ni klerikalec, prisvojiti za-se. In da bi proti temu kdo protestiral, res ni vredno. Seveda je za Jakliča konstatiranje resnice deveta briga, ali nič ne izpremeni to na tem, da je njegova trditev, da so „neodvisni kmetje“ liberalci, navadno zavijanje, storjeno namenoma.

Iz krogov slovenskih pravnikov se nam piše: List Slovenski Pravniki izhajati ima točno vsak mesec in pravniki slovenski z veseljem čitajo vsebino lista, o katerem se po vsej pravici trdi, da je, kar se tiče vsebine, izborno urejevan. Žalibog pa hira Slovenski Pravniki na netočnosti izhajanja. Tako je na primer v letu 1906 preteklo skoro pet mesecev, a Slovenskega Pravnika prva številka je stoprav koncem majnika zagledala luč sveta. Kje tiči vzrok temu? Znano je, da je gradiva za list vedno zadosti na razpolago; bržčas tedaj gospod redaktor lista ne najde dovolj časa, da bi ga žrtvoval slovenskemu listu. Uvidevamo, da ima g. redaktor lista obilo vsestranskega posla. Ne uvidevamo pa, zakaj vzpihne preobilici drugih poslov ne izroči redakcije lista gospodom, ki bi bili z veseljem pripravljeni žrtvovati prosti čas za list. Posla redaktorja Slovenskega Pravnika vendar Slovenci ne smemo prištevati onim javnim poslom, ki po neki samo Slovencem znani tradiciji pridejo v druge roke šele takrat, kedar se to raznim nositeljem teh poslov blagohotno zazdi in poljubi. Te besede narekuje nam edino le ljubezen do lista in opravičeno pričakujemo, da se v redakciji Slovenskega Pravnika izvrše potrebne premembe.

Sorška afeta nikakor ne ugaja „Slovenecu“, v prav posebno spodtiko pa mu je škofjeloški sodni pristav g. Oskar Dev. Mož je pristranski, o tem več ni dvoma, ker je to „Slovenec“ bolj ali manj lepo povedal. A tudi za to se bo dobilo primerno sredstvo. Dev bo odstavljen, kakor zasluži. Precej še ne, ampak kakor hitro pride ob prihodnjih volitvah justica v klerikalne roke. Tedaj bo vrhovni predsednik kranjskega justičnega ministerstva g. I. P. Vencajz, ali pa dr. Šusteršič. In takrat pojde Dev — na njegovo mesto pa pride kak zanesljiv če tudi dobro prikrit klerikalec, npr. ljubljanski adjunkt Bulovec. Sedaj je torej jasno, kaj treba storiti — pravde zavleči do tedaj. Kako simpel!

Razmere na Jesenicah. Volitev župana na Jesenicah se je vkljub petkratnim poskusom do sedaj še vedno izjalovila. Ker se niso udeležili seje liberalni občinski odborniki, je bila tudi volitev onemogočena. Med tem vodi seje najstarejši odbornik, kakor določa kranjski občinski red. In zdaj se je šlo, kdo bo imel najstarejšega: ali klerikalni Klinar. Pa liberalci so dobili kmalu starejšega, ki je stopil s pooblastilom enega izmed virilistov v odbor. Klerikalci vsi iz sebe so preobrnilni vse, da so dobili starejšega. Iztaknili so kmalu nekega 86letnega stareca, ki je vstopil na isti način v odbor. Seveda so bili zdaj liberalci vsi iz sebe. Pa tudi njim je bila sreča mila. Dobili so v osebi Janez Beliča iz Gojzda moža, ki ima baje celo nad 86 let. — Ni dolgo od tega, ko so pisali listi, da živi v Afriki neki Hotentot, star 141 let — če si naroke klerikalci tega, so lahko prepričani, da jih nobena sila več ne premaga.

Ne pijte Koslerjevega piva! Našim bralcem je gotovo znano, kako je pivovarna Koslerjev ravnala s svojimi slabo plačanimi delavci. Odslovila jih je, postavila jih je z družinami vred na cesto, ter poklicala tujce na delo. Žalibog so se našli ljudje, katerim njihova čast dopušča, da se bore pod praporom izkoriščevalčega kapitalizma proti lastnim sobratom — delavcem. Ž njimi ne bomo obračunali, obračunali bodo drugi. A s tvrdko, ki živi od slovenskega denarja in slovenskih žuljev, treba govo-

riti s tistim orožjem, s katerim je ona pobila slovenske delavce. Svoji k svojim! — s Koslerjevim pivom proč, kjerkoli se toči v slovenski gostilni, ali se usiljuje slovenskim gostom! Proč ž njim iz vseh hotelov, vseh restavrantov, proč ž njim tudi z narodnih slavnosti — a če ga dá tvrdka gratis, odklonite sramotni Judežev groš! — Ker je pa tvrdka Kosler v ringu z Goesom, Reiningshausom in drugimi nemškimi pivovar-nami, veljaj bojkot tudi njim, kakor sploh vsem nemškim pivom. Proč ž njimi, saj imamo dovolj dobrih slovenskih in slovanskih pivovarn! To bo oholim izkoriščevalcem najboljši in najobčutnejši odgovor!

Poškodovanje planinskih naprav. Mnogokrat se prigodi, da poškodujejo zlobni ljudje naprave raznih planinskih društev, saj celo Aljažev stolp na vrhu Triglava ni varen pred zlikovci. Mnogo takih pritožb prihaja iz naše Gorenjske, pa tudi koroški in štajerski listi so že večkrat zabeležili take stvari. V ožgled temu je izdalo te dni radovljiško okrajno glavarstvo na vsa županstva v svojem okraju — in potrebno je, da store tako še vsa druga glavarstva — sledeči oklic: „Vsaktero poškodovanje naprav planinskih društev, kakor pobijanje in odtrganje tablic, kašipotov, odtrganje markacijskih znamenj, obrezovanje dreves, lomljenje ograj, klopi itd. je prepovedano in se bode, ako ne spada po svojem dejanskem stanu vže pod določbo občnega kazenskega zakona (npr. §§ 318, 319, 648 k. z.) kaznovalo po § 11 cesarske naredbe z dne 20. aprila 1854, drž. zak. št. 96 ne glede na pravico planinskih društev, zahtevati od krivcev še posebno povračilo za storjeno škodo“.

Ljubljanski gasileci so imeli minulo nedeljo svoj letni občni zbor. Iz računov je razvidno, da je imelo društvo nekaj nad 10.000 K dohodkov in 976 K prebitka. Društvo je posredovalo pri ognju 19krat, kot rešilno društvo 552 tekom lanskega leta. Pri volitvah, za katere je bila že dlje časa neka tiha agitacija, je prišlo do cepljenja glasov. Ker so izvoljeni odborniki vsled tega odložili svoja mesta, bo sklican tekom tedna drug, izvanredni občni zbor.

Imenitno pokopališče. Menda je ni na Kranjskem fare, ki bi imela tako imenitno pokopališče, kakor Trnovska. Ko so spoznali pred osmimi leti, da ne zadostuje več staro, ampak bo treba zgraditi novo, so šli na delo, a mesto da bi si izbrali prostor kje v ravnini, so začeli kopati kar na hribu, ki se spušča od cerkve navzdol. Kakšno mora biti tako pokopališče, si vsakdo lahko misli. Hrib je ves skalovit, kopali so pa tako nemarno, da niso niti vsega prostora razstrelili. Temu odgovarja tudi imenitno sezidani zid okrog pokopališča, ki se je začel že rušiti. Ker je bilo v gornjem delu premalo prsti, so jo od drugod navozili, a to prst je naliv počasi splavil v nižino, tako da se je že začela osipati čez spodnji zid. Zato se je pa tudi v spodnjem delu nabralo toliko prsti, da je tod prostor nad poldrug meter višji, v zgornjem pa je skalovje, tako da bodo morali na nekaterih mestih grobove razstreljevati. Takega pokopališča je res malo kje dobiti, zato naj si pa stavbinski odbori, ki bodo dobili nalog, napraviti novo pokopališče, proučijo Trnovsko in naj si je vzamejo za vzor. Pokopališče pa ima še eno znamenitost: v živo skalo vsekan grob.

Mesto župana — vladni komisar. Ker ne more priti jeseniški občinski odbor do volitve župana, je imenovala vlada radovljiškega okrajnega komisarja Schittniga vladnim komisarjem na Jesenicah.

Zidani Most—Zagreb. Že mnogokrat napovedani vlak med tema postajama je pričel naposled vendar le voziti. Vlak odhaja iz Zidanega Mosta ob poludevetih dopoldne in dospe v Zagreb ob poluenajstih.

Na Bledu nameravajo napraviti razstavo vajeških del vseh strok. Zanimanje je precejšnje za namero, dosti vajencev je že naznanilo, da se mislijo udeležiti razstave. Vendar je potrebno še novih zglasitev. Naslov: Razstavni odbor na Bledu.

Izlet iz Idrije v Koševnik priredi idrijsko godbeno društvo na binkoštni ponedeljek. Vsakdo dobrodošel.

Veliko toče je padlo predpretečeni teden v Vremski dolini, zlasti v košanski občini, ter je napravila na razvitih drevesnih in trtnih poganjkih precej škode. Značilno je, da je toča sedaj v tem okraju že 4. leto zaporedoma in par let celo dvakrat močno potolkla, dočim je popred komaj vsakih 10 ali 15 let enkrat padala. Vsled tega trpe mnogo novonapravljenе trtnice in drevesnice, zlasti obširni subvencionirani podružnični nasadi v Bujah pri Košani, v katerih se vzgoji sedaj vsako leto 4—5000 lepih dreves in 70.000—100.000 ameriških trt.

Vipavska železnica je prevozila meseca marca t. l. 7600 oseb in 6800 t blaga, prejemkov je bilo 15.900 K.

Slovensko del. pevsko društvo „Slavec“ priredi na binkoštno nedeljo, dne 3. junija 1906 veliko pomladansko veselico na vrtu in v areni „Narod. doma“ v Ljubljani v korist Miroslav Vilharjevega spomeniku v Postojni. Spored: Vojaška godba, domača godba, promenadni koncert, pevski koncert, ljudska veselica, ples, velika črnovcniška bitka, umetalni ogenj, srečolov, šaljiva pošta, razne zabave. Vstopnina: 40 vinarjev za osebo, čč. društveni člani in otroci do 10 let prosti. Preplačila se z ozirom na korist Vilharjevega spomenika hvaležno sprejemajo. (Imena preplačnikov se bodo potom časnikov objavila.) Vsak gost dobi pri blagajnici brezplačno srečko, s katero se udeleži srečkanja krasnih dobitkov. Začetek ob 1/24. uri popoldne Konec po 10. uri zvečer.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani vsem svojim podružnicam. Premnogokrat opazuje podpisano vodstvo „Družbe sv. Cirila in Metoda“, da porabljajo posamezne podružnice svojevoljno denar, ki naj se po pravilih celokupno steka le v naši glavni blagajni. Nekateri izmed njih podpirajo razna obrambna društva, ki so v njih okraju ali deželi, druge kupujejo ob danih prilikah drage vence, tretje nam zopet pošiljajo ne prevažna obvestila v priporočenem ali celo ekspresnem pismu, ali porabljajo druge denarne nakaznice mesto poštno-hranilničnih, ki so v nebrojnim številu raztreseni po slovenskem svetu. So pa tudi, ki potrošajo skoraj vso nabrano udnino v to, da sijajneje prirede svoj občni zbor. Nabavljajo si namreč dragih tiskanih vabil ter si naročajo godcev-piskačev. Vsled tega plačujejo godbeno licenco ter nam slednjič pošiljajo ostanek v malenkostnem znesku — morebiti 5, 7, ali 10 kron v našo družbino blagajno. Opetovano je podobnosti ožigosavalo družbino vodstvo v svojih oklicih; a do danes zelo zaman. Zato pozivljemo vsled ponovljenega sklepa 172. vodstvene seje izza 16. majnika 1906 še enkrat s pričujočim posebnim pismom vse svoje podružnice in njih č. funkcionarje, naj štedijo z nabranim denarjem. Vse kar nabere kaka podružnica, je last — osrednjega družbinega vodstva in nikdo nima pravice s tem denarjem razpolagati po svoje. Le če družbino vodstvo povodom prošnje dovoli od slučaja do slučaja, le takrat — sicer nikoli in nikjer. Čast pa bodi vsem onim podružnicam, ki popolnoma umevajo težki položaj in jim je vedno to pred očmi, da ima naša družba le rednih troškov do 3.600 K na mesec. Prav kratko dobo bi se mogla naša družba držati, ako bi vse podružnice delale po tem tu Vam znamovanem načinu. Saj naj nam po družbinih pravilih prihajajo glavni in najzanesljivejši dohodki uprav od naših podružnic. Slavni podružnični odbori! Revnega in bednega, a toliko upapolnega naroda previdni činitelji bodimo vsi — Vi in mi. Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda. V Ljubljani 30. majnika 1906.

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani nam naznanja: Po obojestranskem sporazumetju se razreši zveza med družbo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani in med tovarnarjem g. Jebačinom s 30. junijem t. l. in s 1. julijem prevzame založništvo družbine kave tvrdka Iva n Per d a n v Ljubljani, ki je naši družbi z vžigicami bila do danes v tako ogromno korist. Dvajsettisočstiristo (20.400) kron imamo namreč v vsem to trenutje od nje. — Slovenci! Po pravici so se Vam priljubile naše vžigice in prepričani smo, da Vam prav tako ugodno dojde kava, ki Vam jo preskrbi Vaš stari zaupnik — ta naš novi podjetnik. Zato pričakujemo, na-

rodne gospodinje, da vsaka Vas, ki zaneti z našimi vžigicami, postavi obenem na ognjišče od imenovanega dneva naprej tudi to našo novo kavo. Vaša omizja naj bodo naša omizja; narodna iskra iz Vaše hiše bodi našemu rodoljubju v plamen.

Napad pri Ljubljani. Blizu Spodnje Šiške je napadel neznan človek okrog devetih zvečer neko žensko, ji vrgel neko stvar preko glave in jo smrtnonevarno pobil. Hotel jo je zadušiti, pa se mu ni posrečilo. Napadenki je pobral še nekaj denarja in nato zbežal.

Vsled bede. V ljubljanskem predmestju stanujoča Uršula G. je hotela skočiti vsled velike bede, v kateri se nahaja s svojimi tremi nepreskrbljenimi otroki, pod železniški voz. Tam mudeči se delavec Kalčič ji je v zadnjem hipu namerom preprečil s tem, da jo je potegnil hitro nazaj.

Zivinski semenj v Ilir. Bistrici je napovedan za ponedeljek po binkošti, t. j. na dan 11. junija t. l. Želeti je obilo udeležbe, tako od strani kupcev kakor prodajalcev.

Henrik Ibsen †. Slavni norveški pisatelj Henrik Ibsen je umrl v starosti 78 let. Ibsenovo ime je znano slovenskemu občinstvu tudi z ljubljanskega odra, kjer so igrali že večkrat njegove „Strahove“, v lanske sezoni tudi njegovega „Sovražnika svojega ljudstva“, in le obžalovati je, da sta te edini njegovi igri, ki sta se vprizorili na slovenskih tleh. Ibsen je bil eden največjih duhov našega časa, njegovo ime je slovelo po celem svetu, dasi se je moral za svoje priznanje dolgo boriti: imel je tedaj skoro 50 let! Svoje zadnje delo — Kadar mrtvi vstanemo — je napisal leta 1900. Zdaj pa so se zaprle njegove oči za vedno — v svojih delih pa bo živel zdaj močnejše in veličastnejše, kakor kdaj prej. Slava njegovemu spominu!

Tri goldinarje velja poštni zabojček brutto 5 kilo (okoli 50 do 60 kosov) **toaletnega mila (odpadkov)** lepo sortiranega z vijoličnim, rožnim, heliotrop, mošusovim, šmarničnim breskvinim itd. duhom. Razpošilja proti povzetju podjetje Manhattan Budapešta, VII. Bezeredy ul. 3.

Zakonito zavarovano. Vsako ponarejanje in ponatiskovanje kaznjivo. **Edino pravi je Thierryjev balzam** le z zeleno znamko z nuno.

Staroslaven, neprekosljiv zoper motenje prebavljanja, krče v želodcu, koliko, prehlajenje (katar), prsne bolezni, influenco itd. itd. Cena: 12 malih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika posebna steklenica s patent. zamaškom K 5.— franko. Thierryjevo centifolijsko mazilo splošno znano kot „non plus ultra“ za vse še tako zastarane rane, vnetja, poškodbe, ture in otekline vseh vrst. — Cena: 2 lončka K 3-60 franko razpošilja le proti predplači ali povzetju 21

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Brošuro s tisoči zahvalnih pism zastoj in franko. Dobiva se skoro v vseh lekarnah in medic. drogerijah.

5 kron in več zaslužka na dan!

Iščejo se osebe obeh spolov, ki bi pletle na naših strojih. — Preprosto in hitro delo vse leto doma. — Ni treba znati ničesar. Oddaljenost ne škodi nič in blago prodamo mi. 19

Družba pletilnih strojev za domače delavce
Tom. H. Whittick & Co.
Praga, Petrske námesti 7—254.
Budapešta, Havas utca 3—254.

„Naš List“ i
Zahtevajte

Linec o/D.

Ces. kralj. privil. tov. za kav. sur.
16. grud. 1890, št. 13120.

Cenjenim gospodinjam
priporočamo najtopleje

pravi : Franckov: pridatek k kavi

kot najboljši kavni surogat,
izdelovan iz tozemskih surovin

v domači tovarni

Henr. Francka sinov

v Zagrebu.

Varstvena znamka.

D. X 7871 Mz. 06 I.

J. W. L.

Izborna zalogo vsakovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah priporoča

ANTON MÜLLER

vinotržec v Domžalah

(Kranjsko).

Vir zdravja so

brezalkoholne pijače

mej temi s pomočjo

Maršnerjevih šumečih limonadnih bonbonov

okus malin, citron, jagod, črešenj, dišečih jagod prirejene

šumeče limonade

nedosežne.

Edino pristne s to varstveno znamko.

Vsakoletna poraba nad 40 milijonov.

Edini izdelovalec

Prva češka akcijska družba

orientalnih sladkornih in čokoladnih izdelkov

Kraljevi Vinogradi, prej A. Maršner.

Godlikovana

v Parizu s častnim križcem, diplomu in zlato medaljo.

Patentirana

v 30 državah.

Streha prihodnosti!

Cementna zarezna strešna opeka

iz portland-cementa in peska

Praktična!

Lepa!

Trpežnejša in bolj lahka streha, kakor iz vsake druge vrste strešnih opek iz ilovice.

Edini izdelovatelj za Kranjsko:

Janko Traun

izdelovatelj cementnin na Glincah pri Ljubljani.

Tiskovine

za industrijo, trgovino in obrt

od navadnega trgovskega zavitka do obširnega cenika.

Tisk umetniških razglednic.

Postrežba točna.

TISKARNA KNJIG IN UMETNIN
A. SLATNAR V KAMNIKU

IZVRŠUJE NAJRAZNOVRSTNEJŠE ENO- IN VECBARVNE TISKOVINE IN SPREJEMA V TISK TUDI NAJOBSEZNEJŠA DELA. □ □ IZVRŠITEV VEDNO □ PRIZNANO LICNA IN PO ZMERNIH CENAH. □

Založništvo

„Našega Lista“ s priloženo „Kamničan“ in „Slov. Gospodinja“ ter „Oglasnika“.

Trgovina s papirjem in pisalnimi potrebščinami.

Knjigoveznica.